

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ (ΕΜΕ)

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Διαδικασία συλλογής πληροφοριών σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα, με στόχο τη λήψη αποφάσεων για **βελτίωση της διδασκαλίας** (Stiggins & Chappuis, 2012, σελ. 3).
- Μία διαδικασία που δίνει πληροφορίες για τη σκέψη, την επίδοση και την πρόοδο των μαθητών (Crooks, 2001).
- **Μια συνεχής και οργανωμένη διαδικασία**
- **Αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας και όχι μία ανεξάρτητη διαδικασία**

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Να παρέχει πληροφορίες στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς/κηδεμόνες σχετικά με το πόσο ικανός/η είναι ένας μαθητής/τρια σε σχέση με άλλους μαθητές (**συγκριτική αξιολόγηση**)
- Να συμβάλει στην **αυτοαξιολόγηση** των εκπαιδευτικών
- Να στηρίξει τους εκπαιδευτικούς στην ανίχνευση και διάγνωση των αναγκών των μαθητών ώστε να τους βοηθήσουν να βελτιώσουν τη μάθησή τους (**διαγνωστική / διαμορφωτική**)
- Να παράσχει πληροφορίες για το πόσο καλά αποδίδει ένα σχολείο ή / και το εκπαιδευτικό σύστημα (**αξιολογητική/evaluative**)

ΓΙΑΤΙ ΕΣΤΙΑΖΟΥΜΕ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Η έρευνα έχει δείξει ότι η **διαμορφωτική αξιολόγηση** του μαθητή συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη **βελτίωση της μάθησης** (Creemers & Kyriakides, 2008; De Jong et al., 2004; Hattie, 2009).
- Προϋποθέσεις:
  - Γίνεται για τον σκοπό της βελτίωσης.
  - Εφαρμόζεται αποτελεσματικά.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

■ Η αναλογία του κήπου:

- Εάν σκεφτούμε τους μαθητές μας ως οργανισμούς που αναπτύσσονται...
- Η αθροιστική/συγκριτική αξιολόγηση είναι η διαδικασία κατά την οποία απλώς μετρούμε τα φυτά. Μπορεί να είναι ενδιαφέρον να συγκρίνεις και να αναλύεις τις μετρήσεις, παρόλα αυτά, οι μετρήσεις αυτές δεν επηρεάζουν την ανάπτυξη των φυτών.
- Η διαμορφωτική αξιολόγηση ισοδυναμεί με το να ταΐζεις και να ποτίζεις τα φυτά ανάλογα με τις ανάγκες τους, επηρεάζοντας άμεσα την ανάπτυξή τους.

ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Δημιουργία μαθησιακού κλίματος στην τάξη που ευνοεί τη διαμορφωτική αξιολόγηση.
- Προσδιορισμός, διατύπωση και κοινοποίηση των **Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων** και των **Κριτηρίων Επιτυχίας**.
- Ανάπτυξη και διαχείριση δραστηριοτήτων αξιολόγησης (προφορικών, γραπτών, παρατήρησης) ικανών να εκμαιεύσουν στοιχεία για την κατανόηση και τη μάθηση των μαθητών.
- Παροχή σχολίων και αξιοποίηση της συζήτησης με τρόπο που να προωθούν τη μάθηση προς τα εμπρός.
- Ενεργοποίηση των μαθητών ως φορέων μάθησης προς αλλήλους.
- Ενεργοποίηση των μαθητών ως ιδιοκτήτες της δικής τους μάθησης – ενίσχυση της αυτορρύθμισης της γνώσης (μεταγνωστικές δεξιότητες).

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΤΕΙ ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

- Οι δυσκολίες είναι μέρος της μαθησιακής διαδικασίας (αν δεν δυσκολεύτηκα, δεν έμαθα!)
- Τα λάθη είναι ευπρόσδεκτα και γίνονται αφορμή για μάθηση
- Τα λάθη, η προσπάθεια για κατανόηση, το να ζητώ βοήθεια είναι ενδείξεις ότι μαθαίνω
- Ο βαθμός δεν είναι το μόνο ζητούμενο
- Εκπαιδευτικός = καλός ακροατής
- Υψηλές προσδοκίες για κάθε μαθητή
- Οι διαφορετικές απόψεις είναι ευπρόσδεκτες
- Παροχή ανατροφοδότησης

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ (1)

- Το διαγώνισμα δεν πρέπει να έχει ως αποκλειστικό στόχο την αριθμητική αποτίμηση της γνώσης των μαθητών αλλά περισσότερο να πληροφορήσει τον εκπαιδευτικό, τον μαθητή και τους γονείς ως προς τον βαθμό μαθησιακής επίτευξης σε σχέση με τα προσδοκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Το διαγώνισμα δομείται στη βάση ενός **πίνακα προδιαγραφών** ο οποίος καταγράφει σε μια στήλη τα **προσδοκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα** και σε επόμενες στήλες περιγράφονται τα **επίπεδα κατανόησης** (π.χ. γνώση, κατανόηση, εφαρμογή) (π.χ. ρούπρικες).
- Ο βαθμός δυσκολίας θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο επίπεδο των μαθητών και να απαντάται στο διαθέσιμο χρόνο. Για παράδειγμα, το 45-λεπτο διαγώνισμα θα πρέπει να ολοκληρώνεται από όλους τους μαθητές σε λιγότερο από 40 λεπτά. Ανάλογα και οι αξιολογικές δραστηριότητες μικρότερης διάρκειας.

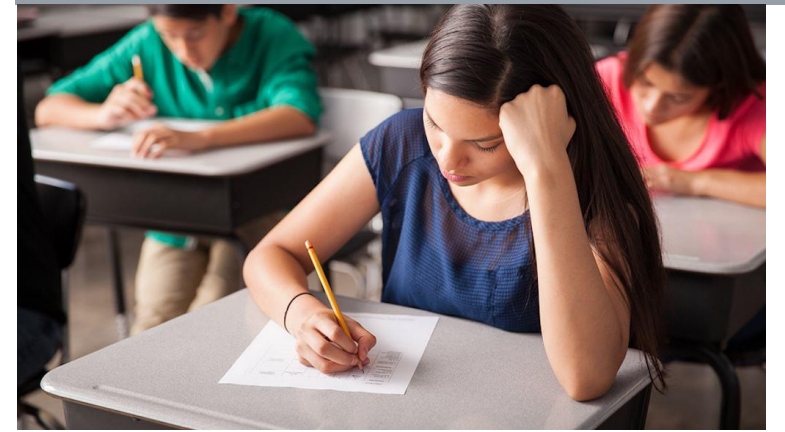

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ (2)

- Οι μαθητές λαμβάνουν **ανατροφοδότηση** της επίτευξης τους το συντομότερο. Εάν είναι δυνατόν κατά το επόμενο μάθημα και πάντως όχι μετά από μια εβδομάδα.
- Ο εκπαιδευτικός **συζητά στη τάξη τα σοβαρότερα λάθη των μαθητών**. Δημιουργεί **δραστηριότητες για περαιτέρω εμπέδωση και κατανόηση** σημείων στα οποία οι μαθητές υστέρησαν. Στη βάση της αρχής της διαφοροποίησης δίνει υλικό και ευκαιρίες σε μαθητές που απέτυχαν και γίνεται σχετική επικοινωνία με τους γονείς ώστε να αντιμετωπιστούν από κοινού τα όποια προβλήματα. Αναλόγως της σοβαρότητας των μαθησιακών ή και άλλων προβλημάτων ο εκπαιδευτικός ενημερώνει τον οικείο ΒΔ.
- Ο αριθμός των γραπτών αξιολογικών δραστηριοτήτων πρέπει να είναι **λελογισμένος και ανάλογος των περιόδων διδασκαλίας του μαθήματος**. Ο οικείος Β.Δ. θα πρέπει να παρακολουθεί τόσο την ποιότητα όσο και την ποσότητα των αξιολογικών δραστηριοτήτων.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΟΪΚΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Η κατ' οίκον εργασία αξιολογείται τόσο προφορικά όσο και γραπτά (περιστασιακά – όχι σε κάθε μάθημα).
- Η γραπτή αξιολόγηση της κατ' οίκον εργασίας δεν λαμβάνει τη μορφή διαγωνίσματος και δεν αποτιμάται με αριθμητική βαθμολογία. Είναι ολιγόλεπτη, δεν εξετάζει ολόκληρη την κατ' οίκον εργασία και μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε σημείο του μαθήματος.
- Πριν τη γραπτή αξιολόγηση της κατ' οίκον εργασίας προηγείται το «ζέσταμα» των μαθητών, η επίλυση αποριών, η επίλυση στον πίνακα μέρους της κατ' οίκον εργασίας.
- Οι μαθητές λαμβάνουν ανατροφοδότηση (όχι αριθμητική), είτε εντός της ίδιας ημέρας, ή το αργότερο στο επόμενο μάθημα ως προς τη γραπτή αξιολόγηση της κατ' οίκον εργασίας.
- Αξιολόγηση της κατ' οίκον εργασίας δεν σημαίνει αξιολόγηση σε οποιοσδήποτε δραστηριότητες παρά μόνο σε δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στην κατ' οίκον εργασία.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Δεν περιορίζεται μόνο στην εξέταση της κατ' οίκον εργασίας. Κυρίως αναφέρεται στην ικανότητα του εκπαιδευτικού να υποβάλλει **ποιοτικές ερωτήσεις** που προωθούν τη μάθηση, την κριτική σκέψη και την **ενορχήστρωση αποτελεσματικής συζήτησης στη τάξη** (εστιασμένης, σκοπούμενης προς τη μάθηση και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα).
- Ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι καλά προετοιμασμένος ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και να έχει επιλέξει τις πλέον κατάλληλες δραστηριότητες. Παράλληλα, θα πρέπει να έχει προετοιμάσει ένα πλάνο ποιοτικών ερωτήσεων που **προωθούν και διερευνούν τη γνώση** (questions probing to the knowledge).
- Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να καλλιεργήσει δεξιότητες ποιότητας τεχνικής των ερωτήσεων (χρόνος αναμονής, διαχείριση απάντησης, δεξιότητας εμπλοκής της τάξης, κλπ).

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Πέρα από την **γραπτή** και την **προφορική** αξιολόγηση ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τους μαθητές στη βάση της **αξιολόγησης εκτέλεσης δραστηριοτήτων** (performance assessment) ή σε κάθε άλλο **συνδυασμό των τριών μορφών** (π.χ. δημιουργική εργασία ή κατασκευή).
- Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί ευκαιρίες ενασχόλησης των μαθητών στην τάξη ώστε να μπορεί να παρακολουθεί και να αξιολογεί τον τρόπο που οι μαθητές εργάζονται (δηλαδή δημιουργεί ευκαιρίες για αξιολόγηση παρατήρησης).
- Μέσα από την παρατήρηση παίρνει αφορμή για παρεμβατικές προφορικές ερωτήσεις που στοχεύουν στην κατανόηση και **εννοιολογική εμβάθυνση** ή και **διασύνδεση των εννοιών** με άλλες ενότητες ή έννοιες. Παράλληλα, οι παρεμβατικές ερωτήσεις στοχεύουν στην καλλιέργεια ικανοτήτων **έτερο-αξιολόγησης** και **αυτο-αξιολόγησης** των μαθητών.
- Ο εκπαιδευτικός παρεμβαίνει στο να στηρίξει ή να υποβοηθήσει την εργασία των μαθητών όταν και όπου απαιτείται.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Ο εκπαιδευτικός θέτει τα προσδοκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.
- Με κατάλληλες ερωτήσεις και αξιολογικές δραστηριότητες βοηθά τους μαθητές είτε να αξιολογήσουν κάποια εργασία ή απάντησή τους, είτε να κρίνουν και να αξιολογήσουν την απάντηση ή εργασία συμμαθητή τους στη βάση των κριτηρίων αξιολόγησης.
- Καλό είναι οι δραστηριότητες αυτό-αξιολόγησης και έτερο-αξιολόγησης να μην αποτιμώνται αριθμητικά. Έχουν κύρια ποιοτικό χαρακτήρα και βοηθούν στην κατανόηση, εμπλοκή των μαθητών και στη καλλιέργεια μετα-γνωστικών δεξιοτήτων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Δ.Μ. (1)

- Ανάλογα με το διδακτικό αντικείμενο οι εκπαιδευτικοί καλούνται να επιλέξουν, εφαρμόσουν και περαιτέρω αναπτύξουν εργαλεία που θα τους επιτρέπουν την αποτελεσματική, ή και άμεση, συγκέντρωση στοιχείων μαθησιακής επίτευξης ικανών να πληροφορήσουν διαμορφωτικά τόσο τον ίδιο όσο και τους μαθητές. Μερικά παραδείγματα είναι:
- **Άμεσες ερωτήσεις βαθμού κατανόησης.** Οι μαθητές ανταποκρίνονται με ιδιαίτερη ανασήκωση του χεριού που μαρτυρά πλήρη, μερική ή καθόλου κατανόηση.
- **Σύντομες ερωτήσεις ορθού/λάθους**
- Σύντομες ερωτήσεις (ναι/όχι) ολοκλήρωσης της κατ' οίκον εργασίας (κατά δραστηριότητα).
- **Διόρθωση λαθών και παρανοήσεων μαθητών:** Παρουσιάζονται στους μαθητές απαντήσεις άλλων μαθητών σε συγκεκριμένα ερωτήματα. Οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν τα λάθη και να προβούν στις κατάλληλες διορθώσεις.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Δ.Μ. (2)

- **Κάρτες εισόδου/εξόδου:** Με την είσοδο των μαθητών στην τάξη δίνεται σύντομο ερωτηματολόγιο (π.χ. τύπου ορθό/λάθος) το οποίο καλούνται να συμπληρώσουν σε 1-2 λεπτά. Πολύ βοηθητικό εργαλείο στην αποτίμηση του βαθμού επάρκειας εισόδου στο μάθημα. Αντίστοιχα και κατά τη λήξη του μαθήματος. Στόχος εδώ η αποτίμηση του βαθμού κατανόησης των βασικών προσδοκώμενων αποτελεσμάτων.
- **Σύντομη περίληψη:** Οι μαθητές καλούνται να περιγράψουν σε 2-5 προτάσεις μέρος των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του μαθήματος.
- **Μικρές εφαρμογές:** Οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν έννοιες που απετέλεσαν μέρος των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- **Αναγνώριση εννοιολογικών ανάλογων:** Οι μαθητές καλούνται είτε να διατυπώσουν είτε να αναγνωρίσουν από μια προσφερόμενη λίστα εννοιολογικά ανάλογα με το αντικείμενο του μαθήματος.
- **Εννοιολογικοί χάρτες:** Οι μαθητές καλούνται να αποτυπώσουν ένα εννοιολογικό διάγραμμα του μαθήματος.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

- Ο εκπαιδευτικός τηρεί αρχείο διαβαθμισμένης αξιολόγησης (σύμφωνα με τους πίνακες προδιαγραφών ή ρούμπρικες) του κάθε μαθητή ως προς τα κριτήρια επιτυχίας της κάθε ενότητας.
- Κοινοποιεί τα αποτελέσματα των αξιολογικών δραστηριοτήτων των μαθητών, το συντομότερο δυνατό (το πολύ σε μια εβδομάδα) μαζί με εισηγήσεις για εμπεδωτικές δραστηριότητες όταν υπάρχει ανάγκη.
- Προβαίνει σε συνεννόηση με τους γονείς και ζητά τη συνεργασία τους στις περιπτώσεις μαθητών που υστερούν και καλούνται να ασχοληθούν περαιτέρω με δραστηριότητες εμπέδωσης. Φροντίζει να αξιολογεί και να δίνει ανατροφοδότηση και να στηρίζει τους μαθητές που χρήζουν περαιτέρω εμπέδωσης.
- Αποφεύγει να αναφέρεται σε τελικούς βαθμούς όταν επικοινωνεί με γονείς ή κοινοποιεί αποτελέσματα. Κυρίως οφείλει να είναι έτοιμος και να αναφέρεται στα ποιοτικά στοιχεία των διαμορφωτικών αξιολογικών δραστηριοτήτων του.
- Ενημερώνει τον οικείο Β.Δ. για αποκλίνουσες περιπτώσεις μαθητών .

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

